

Čís. 216.

Zákon ze dne 16. dubna 1919 o nejvyšším soudě.

Na základě usnesení Národního shromáždění
nářizuje se:

Článek I.

Zákon ze dne 2. listopadu 1918, č. 5 Sb. z. a n.,
o nejvyšším soudě se mění a zní:

Sídlo a složení.

§ 1.

Pro celý obvod československého státu zřizuje se nejvyšší soud v Brně.

§ 2.

Skládá se z prvního presidenta (II. hodnostní třídy) a druhého presidenta (III. hodnostní třídy), ze 4 senátních presidentů (IV. hodnostní třídy) a z 25 radů nejvyššího soudu, z nichž jest 9 ve IV. hodnostní a ostatní v V. hodnostní třídě, pak z potřebného počtu pomocných úředníků.

Působnost.

§ 3.

Nejvyšší soud rozhoduje jako třetí stolice s konečnou platností ve všech soukromoprávních sporných a nesporných věcech, o nichž bylo některým soudem v druhé stolici již rozhodnuto, pokud zákon dovoluje další opravný prostředek.

§ 4.

V trestních věcech rozhoduje jako zrušovací soud, rovněž v případech přikázaných jemu trestním řádem a vedlejšími zákony.

§ 5.

Mimo to rozhoduje zvláště:

a) o tom, který ze soudů věcně příslušných má být pro tu kterou věc místně příslušný, když tato věc sice patří před zdejší soudy, ale není tu podmínek pro místní příslušnost některého zdejšího soudu nebo nelze ji zjistiti (§ 28 j. n.),

b) o tom, má-li právní věc přenesena býti z obvodu jednoho vrchního zemského soudu na soud v obvodu jiného vrchního zemského soudu (§§ 30, 31 a 111, odst. 2 j. n.) anebo do ciziny (§ 111, odst. 3. j. n.),

c) k návrhu nejvyššího správního úřadu o zmatečnosti soudního řízení, je-li právní věc odňata zdejším soudům vůbec, nebo aspoň řádným, a vyjde-li tato vada teprve potom na jevo, když řízení před soudem pravoplatně bylo skončeno (§ 42, odst. 2. j. n.),

d) je-li sporna příslušnost mezi dvěma soudy, které nemají jiného společného nadřízeného soudu (§ 47 j. n.),

e) o odmítnutí, byl-li odmítnut celý vrchní zemský soud nebo stal-li se pro odmítnutí jednotlivých členů nezpůsobilým se usnášeti (§ 23 j. n.),

f) o stížnosti do usnesení vrchního zemského soudu o tom, je-li odepření právní pomoci cizímu soudu po právu, nebo o jinakém předmětu různého mínění soudů (§ 40 j. n.),

g) o disciplinárních věcech proti soudcovským i nesoudcovským úředníkům a sluhám nejvyššího soudu patřícím do jeho osobního stavu nebo u něho zaměstnaným, pak proti předsedům, místopředsedům a radům vrchních zemských soudů a předsedům a místopředsedům sborových soudů prvé stolice jako nalézací soud a proti jiným soudcovským úředníkům, advokátům a notářům jako odvolací soud s konečnou platností,

h) o syndikátních žalobách vzešlých z úředních jednání soudcovských úředníků jako druhá a konečná stolice (§ 80 j. n., § 8 zákona z 12. července 1872, č. 112 ř. z.) a o přenesení syndikátních rozepří na jiný vrchní zemský soud (§ 8, odst. 2 uvedeného zákona),

i) o odvoláních z usnesení komor advokátních (§§ 7, odst. 3., 30, odst. 3. adv. ř.) a o stížnostech ve správních věcech advokátů a notářů (§ 5, odst. 3, adv. ř., §§ 19, odst. 2., 141. not. ř.),

k) jako druhá a konečná stolice o prostředcích opravných, dovolených proti rozsudkům, usnesením a opatřením vrchních zemských soudů v rozepřích o náhradě škody osobám neprávem odsouzeným (zákon ze dne 21. března 1918, z. ř. č. 109), a o povinnosti státu nahraditi škodu za bezprávná poškození občanských osob za poslední války (zákon ze dne 18. srpna 1918, z. ř. č. 317).

§ 6.

Nejvyšší soud podává na požádání posudky o osnovách justičních zákonů, o jejich změně a výkladu, a přísluší mu dávatí k tomu podnět ministerstvu spravedlnosti.

§ 7.

Členové jeho jsou povoláni zároveň působiti jako soudcové při nejvyšším duchodkovém soudu, ve zvláštním senátě příslušném rozhodovati spory o příslušnost (§ 3 zákona ze dne 2. listopadu 1918, č. Sb. z. a n.) a v ministerské komisi podle zákona ze dne 13. srpna 1918, z. ř. č. 316, § 2.

Členy určuje první prezident nebo jeho náměstek vždy na tři léta s potřebným počtem náhradníků.

Kdo řídí nejvyšší soud.

§ 8.

Říditi nejvyšší soud přísluší prvnímu presidentovi a kdyby ho něco zašlo, druhému presidentovi a po něm senátním presidentům v pořadí jejich služební hodnosti.

§ 9.

První prezident nebo jeho náměstek (§ 8) příkazuje došlé věci jednotlivým členům soudu, ustanovuje v důležitých věcech spoluzpravodaje a určuje počet a dobu sedění. Sestavuje senáty (§ 10) a jest oprávněn předsedati při kterémkoliv zasedání.

Složení senátů.

§ 10.

Senáty povolane, by rozhodovaly určitou právní věc, ať občanskou, trestní nebo správní, složeny jsou z předsedy a čtyř členů. Personální senát složen buď z prvního nebo druhého presidenta, dvou senátních presidentů a dvou radů.

Senát pro disciplinární věci skládá se ze čtyř členů a prvního presidenta nebo jeho náměstka (§ 8) jako předsedy. President ustanoví vždy na počátku roku pro tento rok čtyři členy disciplinárního senátu a čtyři náhradníky, kteří nastupují po řadě, jak byli jmenováni, na místo člena, kterého něco zašlo, nebo který byl platně odmítnut. V disciplinárních věcech advokátů a advokátních kandidátů nebo notářů a notářských kandidátů buďtež ustanoveni na místě dvou členů nejvyššího soudu dva členové advokátních, nebo notářských komor ze členů komorami těmi zvolených.

§ 11.

Určuje-li se místně příslušný soud (§ 5 a), přenáší-li se věc na jiný soud (§ 5 b; h) nebo vyřizuje-li se písemnost jednoduché povahy bez rozhodnutí ve věci, není třeba senátu se usnášeti. Má-li předseda pochybnosti o vyřízení navrženém zpravodajem, rozhodne o tom senát.

Jednací řád.

§ 12.

Nejvyšší soud jest oprávněn plenárním usnesením si upravití jednací řád; k jeho platnosti vyžaduje se schválení vlády.

Jím buďtež stanovena pravidla pro vnitřní úřadování a spolu rozřešena otázka, zda a kdy mají povolány býti senáty s více než pěti členy (§ 10), zejména plenární senát, aby se usnášely o určitých právních otázkách, pak co má nařizeno býti, aby se jednotně rozhodovalo a nálezy ustálily.

Dozor nad nižšími soudy.

§ 13.

Nejvyšší soud jest oprávněn vady, které vykonává své soudcovský úřad shledal v řízení před soudy nižších stolic, vytknouti a o nich, jakož i o tom, co k jejich odstranění opatřil, oznámiti ministerstvu spravedlnosti.

Generální prokuratura.

§ 14.

K výkonům stanoveným trestním řádem buďtež při nejvyšším soudě zřízen generální prokurátor (IV. hodnostní třídy) a jemu přidělen potřebný počet generálních advokátů (V. hodnostní třídy) a pomocných úředníků, kteří vesměs podřízeni jsou přímo správě spravedlnosti.

Článek II.

Tento zákon nabývá — kromě ustanovení o sídle nejvyššího soudu — účinnosti 14 dní po vyhlášení, ustanovení o sídle (čl. I., § 1) dnem 1. listopadu 1919.

Článek III.

Ministru spravedlnosti se ukládá, aby provedl tento zákon.

T. G. Masaryk v. r.

Švehla v. r. v zastoupení min. předsedy.

Dr. Soukup v. r.